

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 117. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ЧЕРВНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 24, 1969 No. 117. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 23 червня 1969

В АМЕРИЦІ

У ЧАРЛЬСТОНІ, ПІВД. КАРОЛАЙНА, АРЕШТОВАНО пастора Ралфа Дейвіда Ейбернаті, голову великої муринської організації, „Конференція південного християнського проводу", яку заснував був та якій проводив пок. д-р Мартін Лютер Кінґ. Йому закинули підбурювання до бунту. Внаслідку страйку 400 муринських робітників у місцевому шпиталі прийшло до вуличних заворушень і сутичок з поліцією. Викликано Національну Ґвардію. Проголошено поліційну годину від 9 до 5 год. ранку.

ПОСАДНИКИ ВЕЛИКИХ МІСТ ЗСА ЗАЯВИЛИСЯ проти минулорічного закону, який передав боротьбу проти злочинности в містах — стейтам. На конференції посадників у минулому тижні у Вашингтоні стверджено, що стейтові власті більше дбали про здвигнення за федеральні фонди нового великого бюрократичного апарату, як за дійсне поборювання злочинів у містах. Рішено старатися за новий закон і передачу федеральних фондів безпосередньо великим містам.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МЕЛВІН ЛЕРД ЗВІТУВАВ на конгресовій Комісії, що кошти продукції 9-ох нових родів зброї збільшилися на три і пів більйона долярів у порівнянні з первісним обрахунком. Із того на 1,360.000.000 дол. більше коштують останні досліди й коштуватиме продукція нового військового суперсонічного літака С-5А, проти якого виникли в Конґресі поважні застереження.

ІМЕНЕМ Д. Д. АЙЗЕНГАВЕРА ОХРИСТЯТЬ новий американський літаконосець, порушуваний атомовою енерґією. Ще не подано дати, коли той новий морський велетень буде готовий і коли відбудеться церемонія його охрищення.

ЕЙЛІН РОБЕРТА ДОНОВАН СТАЛА амбасадором на Барбадосі на Карібському морі. Вона була там 7 років тому генеральним консулем, з діянням на Барбадосі і всіх інших карібських островах. Пані Донован має тепер 54 роки. Під час другої світової війни вона дослужилась ступня сотника в американському жіночому корпусі. Барбадос має 166 кв. миль і 250.000 населення та дістав від Британії незалежність у 1966 році.

1 МІЛЬЙОН ДОЛ. ДІСТАНУТЬ 53 американські астронавти і чотири вдови по астронавтах від книжкових і газетних видавництв за їхню розповідь про їх подорожі у космосі. На особу вийде по 16.000 дол. Тепер американські астронавти дістають від держави 13.000 до 27.000 дол. річної платні. Деякі перейшли до різних цивільних компаній, але багато з них залишились при війську.

СТЕЙТОВИЙ ПАРЛЯМЕНТ В НЮ ГЕМПШИРІ ПРИЙНЯВ закон, за яким перезвано „Гору Плезент" (Приємну) на „Гору Айзенгавера".

У СВІТІ

ЩОДЕННИК „АЛЬ АХРАМ" В КАЇРО ВИЯВИВ, що президент Нассер заявив совєтському міністрові закордонних справ Андреєві Громикові, що 1) Єгипет не погодиться навіть на найменші територіяльні поступки Ізраїлеві, 2) ніколи безпосередньо з Ізраїлем не переговорюватиме і 3) не може бути миру на Близькому Сході без вирішення проблеми арабських втікачів. Совєти, передавши свою відповідь Державному Департаментові на пропозицію ЗСА в справі замирення на Близькому Сході, ніби солідаризувалися з Єгиптом, але разом з Єгиптом висловили бажання — продовжувати дипломатичні заходи й закулісові розмови.

В КАНБЕРРІ В АВСТРАЛІЇ ВІДБУЛАСЯ конференція з участю Британії, Австралії, Нової Зеляндії, Маляйзії і Сінґапуру. Британський міністер оборони Деніс Гілі заявив у палаті громад, що Британія погодилася на тій конференції зберегти частину своєї воєнної фльоти на Далекому Сході і після 1971 року, задля оборони Маляйзії і Сінґапуру проти комуністичної загрози. Австралія і Нова Зеляндія мають ще договори з ЗСА, Філіппінами, Сіямом і Пакістаном.

ЗАМИРЕННЯ У В'ЄТНАМІ ВИКЛЮЧЕНЕ поки існуватиме уряд південно - в'єтнамського президента Нґуєна Ван Тієв — заявив у Парижі речник Північного В'єтнаму Дюк То. Мовляв: комуністи рішуче відмовляються ділово переговорювати, коли у Сайґоні існує режим Тієв і його заступника Нґуєна Као Кі. Тим часом Нґуєн Ван Тієв приготовляє покликання 20-членної дорадчої Ради, яка підготовила б найближчі загальні вибори. Головою тієї Ради має стати ген. Дуонґ Ван Мінь — популярний, як „великий Мінь".

В ХАБАРОВСЬКУ РОЗПОЧАЛИСЯ переговори між СССР і Комуністичним Китаєм про плавбу на прикордонних ріках та про спірні прикордонні пункти. Ті переговори йдуть на мішаній Комісії, яку покликано до життя ще 12 років тому. Впродовж того часу відбулося 15 — безплідних — засідань тієї Комісії.

РОДЕЗІЯ БУДЕ проголошена самостійною республікою, мабуть, 11 листопада ц. р., із зірванням Правнодержавних зв'язків з Британією. Родезія була колись британською колонією. В минулому тижні своєрідний плебісцит, переведений окремо між 228.000 білих мешканців тієї африканської країни і 4,818.000 чорних автохтонів, схвалив нову конституцію Родезії, за якою, м. і. у парляменті будуть по рівному числу послів, 50:50, представлені білі і чорні мешканці, передумовою, що чорні мусять внести до державної скарбниці однакову суму податків, що її вносять білі, — у практиці це зможе статися за кілька ґенерацій.

АРАБСЬКА ЛІҐА ПРОГОЛОСИЛА бойкот радіовисильні Коломбія Бродкестінґ Систем: з усіх арабських держав видалять представників тієї радіовисильні. Причина та, що велика американська радіовисильня КБС має також своїх представників в Ізраїлі і співпрацює з ізраїльськими властями і радіовисильнями.

ІЗРАЇЛЬ ВИВЛАСНИВ 300 акрів землі і всі тамошні будинки, власність арабів, в частині Йорданії, яку Ізраїль окупував після червневої війни в 1967 році. Вивласненим арабам мають дати відшкодування. На тій землі мають поселити ізраїльських військовиків, щоб створити там півтвійськову станицю. Але прем'єр Ґолда Меїр припинила процедуру вивласнення внаслідку скарги арабів і обіцяла перевірити справу.

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЖОРЖ ПОМПІДУ ДІСТАВ широку ґратуляційну депешу від президента Ніксона, в якій запевняє Помпіду у приязні американського Уряду й народу та бажанні затіснити американсько - французькі взаємини.

ЗАГРОЗА ПОВЕНІ В УКРАЇНІ Й МОЛДАВІЇ МИНУЛА, ШКОДИ — ВЕЛИЧЕЗНІ

У московських „Ізвєстіях" з 19 червня опубліковано вістку кореспондента Романова з Кишинева: „Сім діб на берегах Дністра і Пруту тривав поєдинок людей з несподіваною, літньою повінню. Внаслідок сильних злив, що пройшли в Карпатах і на півночі Молдавії, з верховин у долини ринула водяна лявина. Рівень води піднявся на 7-8 метрів... Були затоплені десятки населених пунктів, тисячі гектарів посівів, садів, виноградників. Подекуди пошкоджені електролінії, зруйновані окремі будинки жителів, а також громадські будови". Далі кореспондент з Кишинева повідомляє, що „завдяки заходам, прийнятим Радою Міністрів республіки і партійними органами, стихія приборкана... Тепер річки повертаються в свої береги. Уряд республіки вживає заходів, щоб допомогти потерпілим районам". Ці ж самі московські „Ізвєстія" з 12 червня 1969 р. повідомляли, що злива тривала тільки два дні, тепер з 19 червня повідомили, що вона тривала 7 днів. У вістці по телефону з Києва тоді, 12 червня, було сказано: „Два дні тривали в Карпатах і на території Івано - Франківської, Львівської, Закарпатської і Чернівецької областей зливи. Переповнились, розлились гірські ріки і велетенська маса води ринула в долини, затопивши деякі населені пункти в кількох районах. Кореспондент „Ізвєстій" А. Козлов звернувся до першого заступника голови Ради Міністрів Української ССР Н. А. Соболя з проханням розповісти про боротьбу з повінню та заходах, скерованих на ліквідацію наслідків повені. — Після зливних дощів, що пройшли 7 і 8 червня, — сказав Н. А. Соболь, — рівень води на Дністрі, Пруті та їхніх притоках різко підвищився... Були вжиті надзвичайні заходи для евакуації людей з найбільш загрожених місць. Завдяки цьому вдалось врятувати життя багатьох тисяч громадян. На нещастя, жертви все таки є. Загинуло декілька осіб з числа тих, хто в ці вихідні дні перебував поза межами населених пунктів і не чув сигналів тривоги. Повінь завдала шкоди народному господарству. Особливо потерпіли Івано-Франківська і Львівська області. Під водою опинилось багато населених пунктів, промислові і комунальні підприємства, житлові і громадські будови. Зруйновані десятки мостів, на окремих дільницях розмиті шосейні шляхи і залізничні дороги, виведені з ладу лінії електропередач і зв'язку. Під водою опинились великі площі посівів с-госп. культур, лугів, пасовиськ... Про маштаби рятункових робіт видко з того, що в Івано-Франківській області за ці два дні евакуйовано в безпечні місця 15.000 осіб. Їм на допомогу були послані вертолети (гелікоптери — Перекладач), амфібії, моторові катери, сотні автомашин із сусідніх областей — Тернопільської, Вінницької, Волинської та інших. Евакуйовані із затоплених населених пунктів громадяни забезпечені харчуванням і речами першої необхідності. Велика турбота проявлена до дітей. Їх радо прийняли в піонерські табори, дитячі садки, ясла. Вчора вода в річках, за виключенням Дністра, почала спадати. Там, де вона спала, вже розпочались роботи для відновлення. Створюються бригади для ремонту підприємств, шкіл, магазинів, житлових домів, доріг, мостів, ліній електропередач і зв'язку. Уряд України подає потерпілим районам всебічну допомогу — технікою, будівельним матеріялом, обладнанням, товарами народного вжитку".

У Франції новий уряд з участю видатних діячів поміркованого центру

Париж. — Новий французький президент Жорж Помпіду призначив уряд, що складається з 18-ох міністрів і 20-ох державних секретарів. Прем'єром став дотеперішній голова французького парляменту, посадник міста Бордо, Жак Шабан Дельма. Останнього в уряді де Ґолля прем'єра, колишнього довголітнього міністра закордонних справ Моріса Кюв де Мюрвіля, взагалі в новому уряді нема. Міністер закордонних справ Мішель Дебре став міністром військових справ, зате міністром закордонних справ став Моріс Шуман, голова парляментарної Комісії для закордонних справ, відомий прихильник з'єднаної Европи з участю Британії. Не слід переплутувати його з Робертом Шуманом, колишнім французьким прем'єром і міністром закордонних справ, одним з авторів Европейської Економічної Спільноти та Організації сталево-вугільної промисловости. Міністром фінансів став Валері Жіскар д'Естень, який виступив був з уряду де Ґолля, заявившись прихильником прийняття Британії до Европейської Економічної Спільноти. Також міністрами справедливости і хліборобства стали видатні діячі французького політичного центру, Рене Плевен і Жак Дюгамель. Хоч всі учасники нового уряду в більшій або меншій мірі співпрацювали були з де Ґоллем, а деякі з них були активними діячами французького підпільного руху спротиву проти німецької окупації, керованого де Ґоллем, всеж новий уряд виявляє значне відхилення від „твердого де-ґоллізму" — стверджують найперші коментатори. За новою конституцією — уряд не потребує затвердження парляментом, ані заприсяження. В середу відбудеться перше засідання нового уряду під проводом президента Помпіду, а в четвер прем'єр Шабан Дельма представить новий уряд парляментові.

Рокефеллер вернувся з відвідин у 3-ох дальших державах Південної Америки

Ню Йорк. — Нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер вернувся в минулу неділю 22 червня ц. р. з Південної Америки, де він — в тій останній турі — відвідав Бразилію, Параґвай і Уруґвай. У Бразилії і Параґваї він не зустрів ворожих йому демонстрацій, зате в Уруґваю ворожі демонстрації продиктували йому обмежитись до одноденних відвідин в Пунте дель Есте, де він конферував з президентом Хорхе Пачеко Арехо, не відвідавши навіть столиці Уруґваю Монтевідео. Загалом Нелсон Рокефеллер, який плавко говорить по-еспанськи й добре знає південно-американські відносини у зв'язку з власними фінансовими операціями в різних тамошніх країнах, відвідав дотепер 14 південно - американських держав. Три держави — Чіле, Венесуеля і Перу — просили його занехати покищо ті відвідини. Рокефеллер заявився дуже позитивно про висліди своїх нарад з південно - американськими державними мужами та представниками різних тамошніх станів і верств населення. Він висловив переконання, що його подорож і звіт, що його предкладе президентові Ніксонові, стануть „зворотним пунктом" в політиці ЗСА супроти Латинської Америки, встановивши цілком нову систему американської співпраці і допомоги.

Відділи Ембриджу й Аліквіппи відзначили бенкетом 75-річчя УНСоюзу

Аліквіппа, Па. — В суботу 21-го червня в місцевому Українському Домі 120-го Відділу УНСоюзу влаштували відділи міст Ембридж і Аліквіппа бенкет для відзначення 75-річчя Українського Народного Союзу. Підготовкою та проведенням бенкету займався спеціяльний комітет, що його очолював головний радний УНСоюзу Андрій Джула, та в складі якого були: Євген Кармазин, Володимир Рефт, Станислав Прокопович, Іван Антушак, Осип Надзак, Іван Левицький, Йосип Білик, і Володимир Древна. Проводив бенкетом, в якому взяло участь 300 осіб, місцевий учитель і громадський діяч Честер Манастирський.

Ювілейний бенкет почато і закінчено молитвами в намірені УНСоюзу та його членства, що їх провів о. Ярослав Федик, парох української католицької церкви св. Петра і Павла в Аліквіппі. Вступне слово виголосив гол. радний Андрій Джула, який опісля представив тостмайстра Ч. Манастирського. Перший привіт склав голова міської ради і демократичний кандидат на мейора міста Аліквіппа Джозеф Мансветті, а вслід за ним промовив прокуратор повіту Бівер, Джан Гуд, мол. Ювілейну промову, складену з двох частин, української та англійської, виголосив за-

(Закінчення на стор 6-ій)

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУЛОСЯ ЮВІЛЕЙНЕ ЗАСІДАННЯ ЕКЗЕКУТИВИ ЗУАДК

ЗА 25 РОКІВ ЗУАДК ЗІБРАВ І РОЗДАВ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОТРЕБ ДВА З ПОЛОВИНОЮ МІЛЬЙОНИ ДОЛЯРІВ — ВІД УКРАЇНЦІВ, АМЕРИКАНСЬКИХ ТА МІЖНАРОДНИХ УСТАНОВ.

Філядельфія (п.). — Між багатьма ювілейними датами цього року восени надійде час відзначити 25-річчя створення Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, ЗУАДКУ, чи, кажучи популярно, ЗУДАК-у. Ювілейні відзначення заплянованi на початок жовтня. Тепер в Канцелярії ЗУАДК-у при 5020 Олд Йорк Ровд, у суботу 25 червня відбулось святкове засідання Екзекутиви цієї організації, завдяки заходам якої десятки тисяч українських переселенців у таборах повоєнної Німеччини й Австрії дістали правну опіку, а під час великого переселювання в різні країни з допомогою ЗУАДК переплили океани 70 000 українців. Як і 25 років тому, коли в ЗСА не надто було безпечно сказати слово „українець", а командант англійського полку в англійській зоні Німеччини наказав зірвати всі написи українською мовою в таборах, бо то написи „коляборантів"... — ЗУАДК далі очолює його співтворець і незмінний президент д-р Володимир Галан. До Екзекутиви також входять віце-президенти від різних установ і організацій: д-р М. Стахів, Р. Слободян, Й. Лисогір, Антін Батюк, д-р Ол. Білик, В. Мазур, адв. М. Пізнак, п-і Катерина Пелешок, екзекутивний директор ред. О. Тарнавський, скарбник проф. д-р Б. Т. Гнатюк, секретарки установи: п-і О. Ґенґало і п-і Павлина Різник. Більшість членів Екзекутиви були на святковому засіданні, яке відкрив д-р В. Галан згадкою про особливо складні умови праці в 1944 й наступних роках для ЗУАДК. Із створенням багатьма організаціями і тисячами свідомих громадян ЗУАДКомітетом, для допомоги потерпілим від війни в Україні, допомоги українцям у ЗСА і допомоги українським політичним еміґрантам у повоєнній Европі, спершу не забажала співпрацювати ні одна американська організація. Чимало працівників таких установ згодом були викриті, як комуністичні, або прочервоні, деякі керівники повтікали потім до СССР. ЗУАДК, хоча установа харита-

(Закінчення на стор 3-ій)

ПІДГОТОВА ДО ДЕСЯТОГО КОНҐРЕСУ, РЕФОРМА ПУБЛІКАЦІЙ ТА ІНШІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД ЕКЗЕКУТИВИ УККА

Ню Йорк. — Підготова та переведення Десятого Конґресу Американських Українців, що має відбутися 24 і 25-го жовтня ц. р. Ню Йорку, реформа публікацій, звіти поодиноких комісій та президента і скарбника і цілий ряд інших справ були предметом чергових нарад Екзекутиви Українського Конґресового Комітету, що відбулися тут минулої п'ятниці, 20-го червня, ввечорі. Наради відкрив президент УККА проф. Лев Добрянський проводив ними екзекутивний віце - президент Йосип Лисогір. Під час нарад найбільше уваги віддано справі підготови та переведення Десятого Конґресу Американських Українців в жовтні цього року. Про підготову до Конґресу в терені інформував директор Канцелярії УККА мґр. Іван Базарко, реасумуючи побажання Відділів УККА та платників Національного Датку, що їх висловлюється в листах та на громадських зібраннях і нарадах. Його звіт доповнювали інші, що брали участь в нарадах в поодиноких місцевостях. Проф. д-р Едвард Жарський з'ясував пропозиції комісії щодо програми і переведення Конґресу. Референти і дискутанти висловлювали певність, що дбайлива підготова Конґресу в централі і в терені, зокрема велика увага до побажань і пропозицій Відділів та платників, як і досвід з попередніх Конґресів причиниться до того, що Десятий Конґрес стане новим межовим каменем в організації і розвитку Української Громади в Америці та в її зусиллях допомогти українському народові в його змаганнях до волі і незалежности. Крім Конґресу, багато уваги приділено зреферованим ред. Ігнатом Білинським пропозиціям Інформаційно - публікаційної комісії щодо реформи англомовних публікацій УККА. Комісія конкретно пропонує, щоб замість двох публікацій, „Українського Квартальника" і „Бюлетеню", видавати збільшений „Квартальник" та на ньому зосередити публікаційну увагу УККА. Одні з дискутантів піддержували пропозицію Комісії, інші її опрокидували, але дискусія була більше теоретичного порядку, бо Комісія не пропонувала негайних змін, рекомендуючи їх на кінець цього, згл. початок нового року, отже в цій справі зможе висловитись ще Десятий Конґрес та винести в ній евентуальне рішення.

Засідання Ради Директорів 6-го вересня

У вакаційному часі канцелярія УККА працює нормально, але Екзекутива не відбуває своїх щомісячних нарад. Отже чергові наради Екзекутиви рішено відбути у п'ятницю, 5-го вересня, і вони попередять чергове засідання Ради Директорів УККА, що відбудеться в суботу, 6-го вересня, та матиме на своїм порядку головно підготову та переведення Десятого Конґресу Українців Америки в жовтні ц. р.

УКРАЇНСЬКІ ФЕСТИВАЛІ У ДАУФИНІ ПЕРЕТВОРЮЮТЬСЯ У ВСЕКАНАДІЙСЬКУ КРАЙОВУ ІМПРЕЗУ

Дауфин, Манітоба. — Майже три чверти століття тому, в 1896-му році, в цьому містечку біля Вінніпеґу тодішній редактор „Свободи" о. Нестор Дмитрів, відвідавши українських поселенців у Канаді з доручення конвенції Українського Народного Союзу, відправив першу на канадійській землі українську Службу Божу. На пам'ятку тієї події там поставлено Хрест Свободи, а два роки пізніше, в 1898-му році збудовано першу в Канаді українську церковцю св. Михаїла, яка збереглася й досі вже як культурна пам'ятка Канади. У цій місцевості з такою світлою українською традицією вже від чотирьох років відбуваються на початку серпня Крайові Українські Фестивалі, що перетворилися вже у все-канадійські культурні імпрези та мають максимальну увагу провінційної і федеральної влади, як і загалу громадянства, про що говорять десятки тисяч людей на таких фестивалях.

Цьогорічний фестиваль

Цьогорічний фестиваль відбудеться в днях 1, 2 і 3-го серпня та своїми розмірами і своєю програмою перевищить усі дотеперішні. Одною з головних концертових атракцій фестивалю буде виступ спроваджених з Лондону „Донських Козаків" — тріо українських танцюристів, що своєю майстерністю здобули собі світовий розголос, виступаючи на найбільших сценах на всіх континентах. Українці в Америці знають про їх виступи не тільки з преси, але й з телевізії, бо ця група українських артистів виступала на відомій програмі Еда Сулліванa. Між численними вокальними й інструментальними та танцювальними групами, що виступатимуть в програмі триденного фестивалю, є відомий в Канаді зі своїх радієвих і телевізійних виступів Тед Комар і його оркестра. Запляновано мистецька виставка відомого нашого артиста А. К. Канюки з Міннеаполісу та інших. Керівником програми фестивалю є Ярослав Семчишин.

Оформлюється музей піонерів

Величезна популярність Крайових Українських Фестивалів Канади в Дауфині спонукала і заохотила їх організаторів і керівників дальше їх розбудовувати і поширювати, включаючи все нові ділянки. Можна б сказати, що майже спонтанно почав організуватись там Музей Піонерів, який вже сьогодні має багато вартісних експонатів, що ними українські піонери в Канаді освоювали прерії та клали основи під світлий розвиток адоптованої країни. Між експонатами є такі, як ткацький варстат, ручно виконане ярмо для волів та багато ін., хліборобського знаряддя, що його ручно виробляли українські піонери.

День Українського Народного Союзу

Цьогорічний Крайовий Український Фестиваль Канади в Дауфині включатиме День Українського Народного Союзу, цієї найстаршої і найбільшої української громадської установи в Новому Світі, що в цьому році відзначає своє 75-річчя та з якою тісно зв'язане українське життя в Канаді від самого початку його організації. День УНС відбудеться в неділю, 3-го серпня, та почнеться церковними відправами в католицькому і православному обряді, а опісля матиме велику і атракційну концертову частину. Свою участь у цьому Дні заповів уже Високопреосвященніший Максим Германюк, Митрополит Української Католицької Церкви в Канаді. Також Блаженніший Іларіон, Митрополит Української Греко-Православної Церкви в Канаді під час недавньої зустрічі з репрезентантами Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу в Ню Йорку виявив велику прихильність до заплянованих урочистостей. У концертовій частині Дня УНСоюзу на тому фестивалі, згідно з повідомленням його дирекції, виступить оперова співачка Марія Лисогір, та хорові і танц. мист. групи. Подробиці всіх цих урочистостей та імпрез будуть своєчасно проголошені. Багато українців із ЗСА напевно скористає з вакаційного часу та з нагоди фестивалю, щоб відвідати те історичне місце, де народжувалась Канадійська Україна.

ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ ВІДБУЛА ЗАСІДАННЯ

Вінніпеґ (СКВУ-ПІК) — 1 і 11 червня відбулися засідання Президії Секретаріяту СКВУ. На першому засіданні, що відбулося разом з Контрольною Комісією Секретаріяту СКВУ, Президія розглянула частинний звіт Контрольної Комісії. Загальний звіт буде опублікований, як тільки закінчиться контроля діловодства Організаційної Комісії по підготовці СКВУ в Ню Йорку. Контролю діловодства Програмової Комісії Вінніпеґу закінчено. Контролю проводять п. Юліян Ревай та д-р М. Марунчак. Друге засідання в основному було присвячене біжучим організаційним справам. Президія затвердила намічений плян праці, фінансування та персональний склад Комісії дослідів в Україні (голова — проф. Ю. Бойко). Оформлено також Комісію для справ культури, яку очолила пані Людмила Івченко (ЗСА), на жаль, вона вже відійшла у інший світ. Буде призначений новий голова Комісії для справ культури СКВУ.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Президент, проблеми, преса

Присутньому на пресовій конференції президента Ричарда Нікссна, що відбулася в минулий четвер, насувались різні рефлексії. Перш за все — подивугідна зорієнтованість Президента у презірних міжнародних і внутрішньокрайових проблемах, здобута досвідом колишнього конґресмена, сенатора, віце - президента, голови великої партії й видатного адвоката. Йому поставили 24 запити — щодо В'єтнамської війни, Паризької конференції, переговорів з СССР у справі роззброєння, протиракетної атомової оборони, дослідів з новою атомовою зброєю, Близького Сходу, Південної Америки, фіскальної політики, студентських заворушень, вибору посадників, сенатської Комісії закордонних справ і т. д. На всі запити Президент відповідав негайно, вичерпно, без клаптика паперу в руках, — всіх журналістів, що його запитували, називав на прізвища.

Пригадалось, що в 1962 р., коли Ніксон програв губернаторські вибори у Каліфорнії, він гостро докоряв журналістам на своїй пресовій конференції, яку назвав „останньою" у своєму політичному житті. Журналісти забули йому, це і вибачили, бачачи в ньому не тільки Президента країни, а й найбільш на це становище кваліфіковану людину, яка знає також значення преси.

По суті порушених справ — Ніксон заповів дальше стягнення з В'єтнаму військ, залежно від здатности південнов'єтнамської армії і поступу на Паризькій конференції. Але відмовився відвернутися спиною до обраного в Південному В'єтнамі президента, затаврувавши таку вимогу комуністів, як рівнозначну з вимогою, щоб Америка скапітулювала. Він закликав комуністів взяти участь у нових виборах в Південному В'єтнамі під міжнародною контролею. Відмовився від одностороннього воєнного перемир'я без гарантій, що й ворог шануватиме перемир'я. Заявив своє повне довір'я директорові ЕфБіАй Гуверові, якого ненавидить американський світ злочину і проти якого постійно виступають американські ліберали. Підкреслив факт, виявлений в останніх виборах у різних містах ЗСА, що „люди мають досить безправства та насильства". І не завагався признатися, що мусить змінити свою думку і свої рішення в залежності від змінених обставин.

Така пресова конференція — це лекція державницького знання і думання. Це показна лекція гармонійної співпраці Президента найбільшої мілітарної і господарської потуги з потугою вільного друкованого слова.

Могутня сила

Народи світу створили безліч приказок про правду і кривду, про остаточну перемогу правди. „Правди як не топи, а вона все нагору випливе", каже наша власна народна мудрість. Правда і преса — це два нерозривні поняття. Все, що є фактом, правдою, якщо не переходить загальноприйнятих мірил етики, може й повинно бути опубліковане в пресі. Так і є у вільному світі, де преса відіграє ролю інформатора, повідомляючи читачів про правдиві факти, про події від найбільших до найменших. Це й справедливо, бо, наприклад, зустріч членів урядів різних держав, що має велике значення для багатьох народів — є важливою вісткою, але й родинна зустріч, на якій гості добровільно склали на громадські потреби якусь суму — також важлива вістка для даної спільноти.

Інша річ — совєтська преса. Там, де панує неволя, преса не може бути вільною. Комуністична преса не інформує, а перш за все старається впливати на читача, „виховувати" його в бажаному для режиму дусі.

Однак, правда — це така могутня сила, що в певних обставинах перемагає навіть беззаконне „законодавство" комуністичних країн. Найбільше пригноблена преса в СССР, в тій новочасній російській імперії, де правлячі кола пильнують не так „комунізму", як того, щоб поневолені нації не підводили голови, не набирались національної гордости, власних аспірацій. Та навіть у таку, найбільш заковану пресу пробилась цими днями правда. Маємо на увазі публікації в московській „Правді" з 10-11 червня та усіх т. зв. республіканських газетах промов керівників різних комуністичних партій на „світовому з'їзді" у Москві. Майже 9 років Москва намагалась скликати той з'їзд, але, скликавши, мусить дотримуватись наперед ухваленого протоколу. Ось тому надруковано промови і перегляди промов представників комуністів Італії, Ізраїлю, Румунії, у яких є обвинувачення СССР за напад на ЧССР, за намагання СССР втручатись у життя сателітних країн, за сварку з червоним Китаєм. Могутня сила правди перемагає навіть там, і совєтські читачі довідуються бодай дещо з власної преси.

Роман Ільницький

ҐАРВАРД ПЛАТИТЬ ДИВІДЕНДУ УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

Українська суспільність Америки передала Ґарвардському університетові на першу катедру українознавства 600,000 долярів. Від вплати останньої рати проминуло 8 місяців, і тому варто було б з деякої перспективи відповісти: чи не завелась українська громада у своїх надіях?

Очевидно, повної відповіді на це питання ще не можна дати. З великого пляну здійснено тільки малу частину. Покищо видно тільки загальні зариси того, що, надіємось, постане в недалекім майбутнім. А все ж і те, що вже зроблено, має свою поважну вагу. Започатковано виклади з історії України. На викладачів запрошено двох наших передових істориків, професорів О. Оглоблина і Л. Окіншевича. Знайшлись і студенти в числі 20 осіб. Як на початок — це вийнятково добре. Вживається заходи до відкриття катедри літератури.

Але, на нашу думку, найбільший успіх, який досі досягнено — це видавництво української наукової літератури. На список творів, які мають появитися друком у черговім академічнім році, поставлено 25 великих наукових праць. (Їх назви проголошено на сторінках багатьох українських пресових органів). Деякі з них — це рідкісні книги, видані в XIX або на початку XX стол.; уже від довгих років немає їх в продажу ані в Україні, ані поза її границями. Немає не лише тому, що ніхто їх не перевидавав, а тому, що вони були явно або скрито заборонені окупаційною владою. На Заході ж їх нема в бібліотеках, бо, як відомо, Европа і Америка ще донедавна мало цікавилися українськими справами. Отже, задум перевидати якраз такі твори треба вважати подією в нашому культурному житті.

25 книг матимуть понад 12,000 сторінок друку. Щоб як слід усвідомити, що це означає, вистачить сказати, що ціла наша наукова продукція у вільному світі після другої світової війни ледве чи дуже багато перевищує цю кількість. Наші наукові установи при всій своїй наполегливості й посвяті не могли розвинути повної видавничої діяльности тому, що не мали на це достатніх фондів.

Звідки бере фонди на видавництво катедра українознавства?

Факт, що катедра зможе видати впродовж одного року таку значну кількість наукової літератури, відразу насуває питання: як же це так? Адже ж вона зі своїми 600,000 дол. також скромна установа, отже звідкіля взялись в неї гроші на такий імпозантний в и д а вничий плян?

Таємниця загадки криється ось у чому: Ґарвард — це найстаріший, найславніший університет Америки і один з кращих університетів у світі. Він має високий престиж в наукових колах усіх народів. Книги, видані під його фірмою, куди легше продавати, ніж ті, що їх видають менше знані інституції. В цьому й криється успіх видавничого пляну нашої катедри.

Німецьке видавництво в Мюнхені домовилося з нашою катедрою, що воно видаватиме за її рекомендацією кожного року 25 книг і продаватиме їх на власний рахунок, при чому всі кошти друку і продажу видавництво бере на себе. Само собою, йому належить також прибуток з розпродажу. Наша катедра має оплатити тільки кошти підготови скриптів. Все інше робить за неї і для неї видавництво.

З цього бачимо, що, користуючись престижем Ґарвардського університету, розв'язано одну із найважчих проблем нашого культурного життя: забезпечено друк і продаж української літератури передовим центрам світової науки і інституціям, де виховується еліта народів світу. Це, як-не-як, великий успіх. Вже він один вартий того труду і грошей, які вложено в організацію катедри.

Щоб ще ясніше побачити це наше досягнення, варто оцінити його в грошах. Друк і поширення 25 томів наукових праць коштуватиме 200-300 тисяч долярів. Ми самі без фірми великого університету, ледве чи й продали б їх. Наше видавництво було б дефіцитним, і тому прийшлося б постійно звертатися за пожертвами до громадянства. На довшу мету це „не працювало б", і наші видавничі пляни скорше чи пізніше опинилися б у стані непереборної кризи і занику. З цього видно, що катедра не тільки може забезпечити безперебійну видавничу діяльність, але й заощадити нам гроші, зокрема тим з нас, до яких наші установи з усіх нагод звертаються за підтримкою. Можна з деяким оправданням сказати, що після видання перших 25 книг Ґарвардський університет поверне українцям 50% з тих 600,000 дол., які вплатили на катедру.

Потрібні нові наукові праці

Але видавництво — це не тільки гроші, але й скрипти, добрі наукові праці, гідні того, щоб вони появилися під фірмою ведучої наукової інституції. Отже, на дальшу мету наш видавничий плян залежатиме від наших дослідників і від якости їх наукових праць. Кожного року можна буде видати 20-25 книг. Чи напишуть їх наші вчені? Дотепер, коли не було видавничих м о ж ливостей, часто говорилось про те, що в шухлядах науковців є десятки скриптів, яких нема кому видати. Коли це правда, то можна буде ці великі запаси використати і випустити їх у світ. Перед українською наукою, отже, розкриваються нові обрії, але й виростають нові вимоги. Відповісти на них — значить творити нові скарби української культури.

ПАРТИКУЛЯРНЕ ЧИ ВСЕНАЦІОНАЛЬНЕ

(Дискусійне)

У нашому історичному бутті ми були сильними тільки тоді, коли у нашому народі всенаціональне перемагало партикулярне. Таких, одначе, здорових моментів було небагато, тож і силу свою виявляли ми не часто. Світлих історичних періодів державности і таких державних велетнів, як Володимир Великий, Богдан Хмельницький, Іван Виговський чи діячів національно - визвольних рухів, як Петлюра, Коновалець, Чупринка, почислити можна на пальцях обох рук. Не є завданням цієї статті аналізувати причини такого стану. Про це написано безліч статтей і книжок. Хоч розбирати минуле, видвигати його світлі моменти та аналізувати невдачі — речі завжди корисні й потрібні, поки живучі покоління, витягнувши з історії відповідні висновки, не наслідуватимуть світле, а уникатимуть причин, що доводили до трагічних невдач.

Стверджую, що українська національна психіка хилиться більше до партикулярного, як до всенаціонального. Ми завжди більші індивідуалісти, як всеукраїнці, і перебудова нашої збірної психіки з суперіндивідуалістичної на всенаціональну поступає дуже поволі.

Доказом того, як діють наш партикуляризм та льокальний патріотизм, є епідемічні з'їзди різних наших земляцтв. Майже в кожному числі наших газет можна знайти повідомлення про з'їзд земляків якогось міста чи повіту або справоздання про відбутий з'їзд, заклик про складання грошових пожертв на пропам'ятну книгу тієї чи іншої „івщини".

Чи варто це робити, чи не зайва витрата енергії, часу та грошей? Чи цей льокальний патріотизм приносить нам багато позитивного? Чи не є це глибоко вкорінений і підсвідомо діючий гін до роздріблювання радше, як до об'єднування, до узагальнювання?

Коли влаштовуємо з'їзди дрогобичан, станиславов'ян, стриян тощо, то йдімо далі і в л а ш т о в у й м о з'їзди волиняків, подолян, галичан, бо після з'їзду гуцулів з двома центрами не повинні оставатись позаду й інші провінції нашої знедоленої України.

Немає найменшого сумніву, що мають виправдання і є навіть конечними з'їзди колишніх мешканців тих етнографічних частин нашої землі, що є поза теперішніми границями України, таких, як Лемківщина, Холмщина, Підляшшя, Берестя Литовське, Полісся, Кубань, Зелений Клин чи Курщина.

Таким з'їздам треба сприяти, треба допомагати видавати історичні праці про приналежність цих етнографічно українських земель до України і заявляти, що вільна українська держава зажадає звороту їх від теперішніх неправних посідачів.

Такі земляцькі з'їзди об'єднують нас довкруги загального, роблять нас всеукраїнцями, які добиваються чогось, що всім нам спільне, дороге, що належить усій нашій нації, але залишається поза теперішніми кордонами України.

Тут і харків'янин, і галичанин, і подолянин, і гуцул спільно й солідарно упоминаються, наприклад, про Лемківщину, а не тільки самі лемки на своїх партикулярних з'їздах. У цих випадках така наша спільна постава витворює у нас спільну всеукраїнську психіку, що так дуже нам потрібна, і зменшує гін до нездорового, партикулярного.

Степан Воляник

Клівленд

Москва суперничить з Пейпінґом щодо впливів й експансії в Південній Азії

Москва. — Західні дипломати й журналісти в СССР прикладають пильну увагу до одного звороту в промові Леоніда Брежнєва на минулотижневому міжнародному з'їзді комуністів у Москві. — Бружнєв заявив: „Думаємо, що хід подій ставить на денний порядок, потребу створення системи колективної безпеки в Азії". Загально вважають, що Брежнєв заповів цим совєтську дипломатичну акцію націлену на створення оборонного бльоку невтральних південноазійських держав, як Індія, Бірма, Афґаністан, Ляос і Камбоджа, але також Пакістан та комуністичний Північний В'єтнам — задля оборони проти можливої агресії збоку Комуністичного Китаю. Однак Північний В'єтнам, якому Совєти дають масову допомогу зброєю, товарами і грішми від 1965 року, тримається вперто політики невтральности і не вислав своїх делеґатів на згаданий вище міжнародний комуністичний з'їзд у Москві, з уваги на бойкот того з'їзду Комуністичним Китаєм, тому не відомо, чи він захоче взяти участь у такому бльоці. Американські коментатори звертають увагу на „логічність" совєтського зацікавлення „безпекою" Південної Азії. Це просто совєтський експансіонізм, що його виявами були такі ходи, як стаціонування на Середземному морі великої морської фльоти, підтримування арабських держав проти Ізраїлю та посередництво в індійсько-пакістанському конфлікті, щоб закріпити свої впливи в обох тих державах. Однак загально вважають, що Совєти тепер найбільше стривожені можливістю комуно-китайської експансії в напрямку Південної Азії.

СОЮЗОВЦІ! ВСІ БЕЗ ВИЙНЯТКУ ЗУСТРІЧАЙМОСЯ З ЧЛЕНАМИ ЕКЗЕКУТИВИ УНСоюзу НА ОКРУЖНИХ ЗБОРАХ. НЕХАЙ НА НИХ НЕ ЗАБРАКНЕ НІКОГО З ВАС!

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

МЕДИЧНІ НОВИНИ

I

На сторінках медичних журналів уже довший час ведеться дискусія довкола контролі народжень з помічччю різних таблеток. Чимало взаємосуперечних думок висловлено у зв'язку з тим, чи і наскільки таблетки проти завагітніння можуть витворювати згустки крови, т. зв. тромбофлебіт. Це спонукало медичні центри звернути особливу увагу на досліди над цими таблетками.

Останнім часом у медичній літературі згадують про ще одну можливу дію цих таблеток: у деяких пацієнток, які мають нахил до психічних недуг, зокрема шизофренії з тенденцією до самогубства, вони покращують стан. Запримічено, що у таких пацієнток тенденція до самогубства в значній мірі поменшується або й цілком зникає. Повного вияснення цього феномену покищо нема, і справа залишається в стані гіпотези. Все ж деякі дослідники вважають, що таблетки для контролі народжень можуть стати в деяких випадках ліком проти депресивних станів та нахилів до самогубства.

II

Подагру століттями вважалося „панською хворобою", бо й справді багато людей із вищих соціяльних кляс хворіють на неї. Медичними дослідами стверджено, що причиною подагри і болючих артритів, які постають на основі подагри, є високий вміст в крові сечової кислоти. Тож, базуючись на наукових даних, відкинуто теорію, що ця хвороба виникає лише внаслідок соціяльного характеру причин.

Однак, ряд істориків, а також дослідників історії медицини звертали увагу на те, що деякі визначні люди мали цю хворобу.

Відомий автор Г. Елліс у своїй праці „Студія британського ґенія" відзначає, що подагра у провідних прошарках англійської нації проявляється в більшій мірі, як в інших прошарках населення. Мали подагру Олександер Великий, Карло Великий, Мільтон, Нютон, Дарвін. Деякі дослідники вважають, що на подагру хворів також Богдан Хмельницький.

Останніми роками переведено чимало дослідів у ЗСА, Британії та інших країнах над вмістом сечової кислоти в крові у різних прошарків населення. Редакційна стаття журналу Американського Медичного Об'єднання минулого місяця подає цікаві висновки з тих дослідів. Виявляється, що справді існує пов'язання між висотою сечової кислоти в крові і деякими психічними прикметами людини.

І так, наприклад, вміст сечової кислоти у людей на провідних становищах чи відповідальних постах становив пересічно 5.73 міліграма на 100 кубічних сантиметрів крови, а у звичайних робітників — 4.77. Також досліди над хлопцями, покликаними до війська, виявили вищу інтелігенцію у тих, які мали вищий вміст цієї кислоти. пою професорів Мишіґенсь- Дослід, переведений над гру- кого університету, виявив, що більшою енергією, значнішими осягами в праці і провідницькими прикметами відзначалися ті з них, у яких вміст кислоти в крові вищий.

Є здогади, що сечова кислота в крові має безпосередній вплив на деякі центри мозкової кори, і власне її підвищена кількість спричиняє подагру. Цікавим у цих студіях є те, що теорія „панської хвороби" знаходить якесь оправдання, щоправда у зворотному розумінні, бо виходить, що не „пани" хворіють на цю недугу, а ті особи, які мають високий вміст кислоти і — стають провідною верствою населення, маючи, очевидно, певні вроджені прикмети.

III

Нові операції суглобів, сильно пошкоджених артритом або іншими недугами, поширюють обрії для ортопедичної хірургії. С у г л оби пальців, зап'ястка, ліктя, плеча та деякі інші можуть бути тепер замінені штучним матеріялом, який забезпечує їх нормальне функціонування.

До цього часу при операціях стегна вживалось для заміни суглоба нержавіючої сталі, але цей матеріял не надається як замінник менших суглобів. Тепер, як повідомляють ортопеди, застосовують для цього синтетичну силіковану ґуму. Матеріял цей дуже міцний, а при тому доволі еластичний. Його людський організм приймає без ускладнень. Суглоб із такого матеріялу може зігнутись 90 млн. разів, а цього людині вистачає більше як на все її життя. Останніми часами переведено 1500 таких успішних операцій.

IV

Для зацікавлених подаємо, що т. зв. „пейсмейкери" — апарати з електричною батерією для реґуляції ритміки серця тепер вживаються доволі часто. Згідно з даними Американського Медичного Об'єднання понад 25 тисяч людей успішно перейшли такі операції. Про цей апарат та його вживання ми писали минулого місяця.

Ірл Воррен закінчив свою добу в Найвищому Суді

Вашинґтон. — У понеділок 23-го червня тут у Найвищому Суді мала відбутися історична зміна, як Ірл Воррен, що був головним суддею Найвищого Суду впродовж останніх 16 років, відступить своє місце своєму наслідникові Ворренові Е. Берґерові. Загально вважається що „добра" Ірла Воррена в Найвищому Суді була одною з найбільш контроверсійних та позначилася багатьома історичними рішеннями, до яких належить і останнє в справі конгресмена Адама Клейтона Повелла, якого Палата Репрезентантів була усунула з попереднього Конґресу за невластиву поведінку, що тепер Найвищий Суд під проводом Воррена визнав радше невластивою поведінкою Палати, бо усунення законно обраного члена Конґресу з Конґресу вважає за суперечне з Конституцією країни. „Добу" Ірла Воррена в Найвищому Суді характеризують вислови президента Айзенгавера, який мав сказати, що найменування Воррена на головного суддю він уважає своєю „найбільшою помилкою", а президент Джансон мав висловитись, що Воррен був „найбільшим з усіх головних суддів".

Василь Волицький

ДЕЩО ПРО РОГАТИН І ПРО РОГАТИНСЬКУ ПРИВАТНУ УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ

(4)

З пошаною дивилися учні на сеньйора нашої учнівської громади Петра Волоса, „цуґсфюрера" (десятника) австрійської артилерії, що у вересні 1913 р. записався в нашій гімназії до V кляси. Було нам відомо, що за похвалу чинові Мирослава Січинського (в квітні 1908 р. Січинський застрелив у намісничій палаті у Львові цісарського намісника графа А. Потоцького) наш сеньйор мусів покинути львівську Академічну гімназію і шукати захисту у війську.

Органом самоуправи був журналик „Вісник", що його у форматі 8° відбивали на циклостилі. У „Віснику" містив свої поезії Олекса Притика з VI кляси, завжди замріяний, гарний наш друг. Дмитро Білик з VII кляси пробував у тому ж „Віснику" своїх письменницьких сил у психологічній повісті „Не буде з його геній". Гарними рисунками прикрашував сторінки журналика учень VII кляси Турчин.

В клясах під проводом учителів-опікунів працювали літературно-наукові гуртки. Мабуть, чи не на першому місці було Товариство ім. Івана Франка, що його восени 1912 р. в громаді учнів II „в" кляси зорганізував опікун Лев Смулка. Товариство придбало гарну бібліотеку, закупивши її за гроші, зароблені копанням буряків у пароха о. Павла Кудрика. Бібліотеку прикрасили в першу чергу видавані львівською „Просвітою" за редакцією Юліяна Романчука твори Івана Франка і інших українських клясиків. Поруч стали кращі видання творів Марка Вовчка, М. Коцюбинського, Б. Лепкого, І. Н.-Левицького, Ольги Кобилянської, Бориса Грінченка, А. Кащенка, Дмитра Яворницького, історичні повісті А. Чайківського, „Тарас Бульба" М. Гоголя у перекладі М. Садовського, „Хіба ревуть воли, як ясла повні" П. Мирного та ін. Запренумерували київську „Раду", літературно-мистецький журнал „Українська Хата" і „Сяйво", а з галицьких проф. Лев Смулка визичав нам „Діло" і „Свободу".

Товариство подбало також про прикрашення клясної кімнати. Придбали у великих різьблених рамах портрет Івана Франка, ікони Ісуса-Вчителя та Божої Матері, і завісили їх на розкішному гуцульському килимі, у тіні двох гарних олеандрів; вікна прислонили легкими прозірними прислонами. Між вікнами красувалися у різьблених рамах „В'їзд Богдана Хмельницького до Києва", картина М. Івасюка і його ж „Богун під Берестечком". Добродушно всміхався до засоромленого хлоп'яти запорожець на картині Ф. Красицького „Гість з Запоріжжя".

Авторові цих рядків судилося бути першим головою Товариства і цей обов'язок виконувати до кінця червня 1914 р. В управі Товариства працювали: Гриць Ковальчук, по війні організатор громадсько-культурного життя у рідних Бориничах Бобрецького повіту; Микола Теліщевський, Гриць Ревуцький з Кнісела і Грицько Карпа з Трудовача Золочівського повіту.

Книжки з бібліотек — клясної і шкільної — ми прочитували пильно і на теми прочитаного вели розмови з нашим опікуном Л. Смулкою на сходина Товариства. Хоча ми були ще молоді — пізнали під його проводом ідейний зміст таких творів, як Франкові „Каменярі", „Великі Роковини", „Пролог" до поеми „Мойсей" та Б. Лепкого „Голос надії". Читали також „Підземну Росію" Степняка і публікацію „Як судили Мирослава Січинського".

З почину Товариства в листопаді 1913 р. була зорганізована прогулянка до Львова з метою познайомити нас, „провінціялів", з українським Львовом. Проф. Смулка показав нам дім І. Франка, а в книгарні НТШ на Ринку ч. 10 ми побачили й самого поета. Після повороту до Рогатина не без гордощів оповідав про це наш клясний товариш Гнат Баранюк.

Під керуванням проф. Смулки успішно працював теж гімназійний Драматичний гурток. В ньому перші лаври здобував Йосип Гірняк, майбутній корифей театру „Березіль" у Києві, українського оперового театру у Львові в рр. 1941-1944 та на еміграції „Театру в п'ятницю".

Багато нового в життя гімназії вніс учитель Микола Венґжин, у літературі — Угрин Безгрішний, Козак Нитка. Він щойно закінчив Чернівецький університет, і в Рогатині була його перша вчительська посада.

До того часу він кілька разів на час вакацій виїздив у Наддніпрянську Україну. Бував у Києві, Чернігові, Полтаві, Харкові; гостював у Олександри Куліш — Ганни Барвінок на хуторі „Мотронівка", б. Борзни на Чернігівщині, нав'язував дружні взаємини з письменниками-громадянами — Грицьком Чупринкою, Оленою Пчілкою, Павлом Богацьким, Христею Алчевською, Миколою Вороним, Іваном Липою та ін., а деякі їх листи, наприклад, Ів. Нечуя-Левицького, як цінноші, зберігав у засклених рямцях.

(Далі буде)

Велика громада супроводила сл. п. Олену Залізняк в останню дорогу

Монтреаль (Н. Пазуняк). — Дня 17 червня 1969 р. українське жіноцтво стануло перед масестатом смерти своєї найулюбленішої провідниці, голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій сл. п. Олени з Охримовичів Залізняк. Ця подія потрясла до глибини істоту нашої зорганізованої в СФУЖО громади і тих українок, що є поза рядами СФУЖО. І зайві були б толкування, що це ж, мовляв, закон природи і т. п. Про ці закони кожен знає ще з дитинства. Та кожен відхід у вічність це неповторний індивідуальний акт містерії життя і смерти; містерії переходу з дочасности у таємничу вічність, перехід від земних і людських законів в незнану нам, діючим на землі, царину безмежжя в часі і просторі, в світ законів Божих. Так, із биттям сердець, приступали ми, її духові діти, до її тлінних останків, щоб в останнє попрощатись з її материнським усміхом на її мертвих уже устах. Було це в день похорону, в Монтреальськім похороннім заведенні. А тоді — похід до церкви св. Михайла, і там заупокійна Служба Божа. Гарна проповідь про життя великої Покійниці о. пароха Мончака. Урочисту жалобну відправу проводили отці: о. Мовчак, о. Бринявський, о. декан Цимбалістий, о. Коляйківський, о. Гаврилюк, о. Гайманович та о. Сиротинський. На панахиді попереднього дня був присутній також парох православної церкви о. Слюзар. В церкві і на цвинтар супроводили Покійну численні вірні, родина, ближча і дальша, членки всіх жіночих організацій міста Монтреалю, громадяни та приїжджі представниці централь окремих організацій: Олена Лотоцька — перша містоголова СФУЖО, Стефанія Савчук — голова Організації Українок Канади і містоголова СФУЖО в Канаді, Стефанія Пушкар — голова Союзу Українок Америки, Марія Мудрик — містоголова Ліґи Українських Католицьких Жінок, Лідія Бурачинська — редактор „Нашого Життя", Катерина Пелешок — голова Контрольної Комісії СФУЖО, Євгенія Янківська — референтка СФУЖО, Наталія Пазуняк — секретарка СФУЖО і п. Бринявська з Монтреалю, що представляла Головну Управу Об'єднання Жінок при Лізі Визволення України. Супроводили домовину також прапори жіночих і громадських організацій міста Монтреалю.

На цвинтарі після останніх молитов слово від СФУЖО сказала Н. Пазуняк, яка висловила прощання від усього жіноцтва, об'єднаного в СФУЖО, сказала коротко про життєвий шлях Покійної та зложила приречення іти за її дороговказами. Після цього п. Чайківська, голова місцевої Організації Українок Канади, виголосила зворушливе прощальне слово від усіх жіночих гуртів — організацій, членів СФУЖО міста Монтреалю та від Союзу Українок Канади. Кинувши грудку землі та зложивши вінки, більшість учасників похоронної процесії пішла до дому УНО на поминальну зустріч, дбайливо влаштовану організаціями і Членк.-Прихильницями СФУЖО. Після молитви та підкріплення п. Вронислава Мельник, членка - прихильниця СФУЖО, що проводила поминальним обідом, покликала до слова. о. Бринявського та представниць організацій. Слово про бл. п. Олену Залізняк та її громадські заслуги сказала п. Ст. Савчук; п. Олена Лотоцька згадала співпрацю з покійною Головою в канцелярії СФУЖО. П. Ст. Пушкар сказала пращальне слово від СУА та проголосила створення Управою Федерації Пропам'ятного Комітету ім. Олени Залізняк, що має зібрати фонди на Живий Пам'ятник Великої Покійниці. Прощальне слово і вислови співчуття виголосила п. Бринявська від ОЖ ЛВУ, а від Союзу Українок Канади п. Галина Синишин. З черги виступила з прощальним словом п. Курилів з Судбури, де бл. п. Олена Залізняк вперше замешкала в Канаді.

Від стрілецької Громади говорив п. Ґенгало, що згадав зворушливий момент, коли в 1914 р. молода ще студентка Олена Охримович діяла разом з Ольгою Басараб в Комітеті Допомоги Раненим і Полоненим Воякам і що її заходами придбано перший прапор для Січових Стрільців. Від усіх організацій міста Монтреалю сказав прощальне слово п. Дмитро Попадинець. Спільною молитвою закінчено цю поминальну зустріч. Від родини Покійної подяку за співчуття висловив син бл. п. Олени Залізняк, д-р Юліян Залізняк.

Так закінчився сумний, але величавий церемоніял похорону великої громадської діячки, голови СФУЖО, Олени Залізняк.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУЛОСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

тивна, мусів займатись не раз і не двічі суто-політичними, навіть дипломатичними справами. Нині ЗУАДК, що допоміг десяткам тисяч громадян, має великі міжнародні зв'язки, договори і можливості, має запотребування в допомозі з усіх кінців земної кулі, з країн вільного світу і з-за різних „заслон", та і в самій Америці, — переживає фінансову кризу. Навіть українцям із ЧССР ця наша заслужена установа не мала чим практично допомогти, коли була дорога кожна хвилина. А тим часом виринула необхідність посилити працю Представництва в Европі, відкрити Представництво в Південній Америці, допомагати українцям у країнах Східньої Европи...

Після заслухання і схвалення протоколу з попередньої наради, звіту Управи та його схвалення, було прийнято Правильник Координаційної Ради Суспільної Служби при ЗУАДК, схвалено ідею створення центрів Суспільної служби в ЗСА у великих містах, що діятимуть з рамени ЗУАДК-у, та ін. У обговореннях бюджету і плянів праці на майбутнє брали участь дир. П. Пуцило, який запропонував проводити раз на рік „Тег Дей"-День Збірки на потреби ЗУАДКомітету, Ю. Лисняк, С. Спринський, В. Мазур, п-і Анна Сивуляк, І. Поритко, Р. Слободян та ін. діячі. Інформацію про найновіше нещастя в Україні — катастрофічну повінь в західній частині України, подав представник „Свободи" ред. Л. Полтава. Президент ЗУАДК-у буде в цій справі мати авдиєнцію у відповідному департаменті у Вашингтоні цього тижня. Докладно поінформував присутніх про пляни праці ЗУАДК-у на наступні роки д-р В. Ґалан, сказавши, що ЗУАДК мусить поширити свою харитативну діяльність і на інші країни світу, для чого необхідна мінімальна сума в 32 000 дол. річно — зате ЗУАДК зміг би з американських та міжнародних допомогових джерел одержати допомоги для українців у світі щонайменше у висоті двох мільйонів долярів, крім того, утримувати Український Дім в одній із країн Зах. Европи, з особливою увагою до української молоді, УДім у Південній Америці, Дім для молоді і старших віком громадян у ЗСА та активно допомагати харчами й одягом нашим людям у країнах Сх. Европи. До нині ЗУАДК ще не одержав 60-000 дол. від боржників-переселенців, а загал українського громадянства, забезпечивши себе економічно за океаном, не виявляє зрозуміння до потреб менше щасливих братів і сестер та дітей і молоді у різних країнах світу. ЗУАДК інформує докладно Секретаріят СКВУ про свої пляни праці і діяльність та прохає СКВУ подавати моральну допомогу цій централі української міжнародної Суспільної Служби, якою практично за 25 років став ЗУАДК. Екзекутивний директор ЗУАДК-у ред. О. Тарнавський поінформував про позитивні наслідки відвідин організації „Міжнародна Амнестія", яка добивалась різними шляхами звільнення журналіста і письменника Вячеслава Чорновола, що був безпідставно запроторений за ґрати і якого нещодавно звільнили. Учасники ювілейного засідання Екзекутиви ЗУАДК оглянули поштові значки-наліпки, видані на відзначення чвертьстоліття праці цієї організації та дістали інформації про 300-сторінкову книгу ред. О. Тарнавського „Брат — Братові", що вийде цього року, з багатьма документами, міжнародними договорами, портретами діячів і засновників ЗУАДК та ін. Учасники засідання оплесками висловили признання ЗУАДКові за 25 років видатної жертвенної діяльности. В кінці зроблено пам'яткове фото, а в сусідній кімнаті відбулася товариська гутірка при перекусці.

ВІСТІ З ТОРОНТА

РАДА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ. Представники українських громадських, релігійно - церковних, культурно - освітніх та професійних організацій Торонта на нарадах 27 лютого і 3-го квітня в справі стану Української Католицької Церкви в Україні і у вільному світі покликали до життя Раду громадських організацій за Патріярхальний устрій Української Католицької Церкви. Рішучий голос в обороні прабатьківської церкви, яку брутально переслідує і винищує ворог на Рідних Землях, стан нашої греко - кат. церкви у теперішній Польщі і Чехо-Словаччині та різні проблеми Укр. Католицької Церкви у вільному світі заставляють нас, говориться у зверненні Ради — приступити до активної дії. Негайне і остаточне утворення Патріярхату для Української Католицької Церкви є першою і найважливішою метою у тяжкі історичні хвилини нашого буття. В склад Ради увійшли по два представники від кожної організації. 20-го травня д-р Ю. Пелех, як голова і Я. Вільк, як секретар Екзекутиви Ради, були прийняті на авдиєнції Владикою Ізидором, який благословив працю Ради. Рада в міру розгортання праці буде поширювати свій склад, вона має велику підтримку широкого громадянства.

КОНЦЕРТ ХОРУ „МОЛОДА УКРАЇНА". В суботу 17 травня в залі „Гарборд Колєдж Інституту" відбувся концерт хору „Молода Україна" з Монтреалю. Хор молодий і робить добре враження своєю численністю (біля сто осіб), добре зіспіваний і, що найголовніше — збережена чистота мови. Молодь під проводом І. С. Козачка співає добре, з життям. На жаль хор чомусь у більшості співає нові композиції, здебільшого сучасні пісні з УССР. Якось вже завелась у наших молодечих хорах „мода" вивчати і виступати з піснями, що дістаються до нас з України. Це добре і гарно, але наша молодь повинна б також співати пісні, яких не співається сьогодні в Україні, твори наших закорд. композиторів. Варто б урізноманітнювати репертуар наших молодечих хорів піснями релігійними і патріотично-національними. Хор співав в загальному добре, переплітаючи свою програму народними танками танцювального гуртка під проводом Г. Романюка. Деякі пісні хор співав у супроводі акордеонів. Від філії ОДУМ-у хор вітала, вручаючи квіти дириґентові, Валя Духній, а від православної громади інж. П. Родак. З Торонта хор виїхав до Сен Кетеринс і Лондону, Онтаріо.

НА ОБОРОНУ ЦЕРКВИ. Понад п'ять тисяч осіб взяли участь в урочистому перебігу Молитовної Маніфестації, яка відбулася в Торонті 3-го червня ц. р. на Національній Виставковій Площі. Молитовна Маніфестація відбулася під знаком першої української княгині - володарки св. Ольги, Тисячоліття якої смерти обходимо в цьому році. Зібрані під проводом своїх духовних і світських провідників заносили найщиріші молитви перед Престіл Всевишнього, за свій нарід переслідуваний, за нашу прабатьківську українську Католицьку Церкву, яку ворог лютий брутально нищить і переслідує. Високо за престолом висів образ св. княгині Ольги роботи маляра І. Бельського. Владика Ізидор у сослужені численного духовенства відправляв Торжественну Богослужбу, під звуки хору церкви Св. Миколая під дириґуванням проф. І. Коваліва. Довгі ряди уніформованої молоді з Пласту і СУМ дбали за порядок на площі та брали активну участь у маніфестації. Духовну проповідь виголосив о. д-р М. Стасів, а Владика Ізидор виголосив знамените слово та благословив зібраних, вказуючи на тернистий і мученичий шлях нашого народу і церкви. Друга частина маніфестації, більш національно - політичного значення, відбудеться в суботу 21 червня, о год 9:30 рано на площі Натана Филипса, перед будинком нової „Сити Гол". Маніфестація буде проходити під гаслом „Молитва за волю", участь у якій братимуть, крім Торонтонської громади, запрошені представники етнічних груп та різних Церков і християнських віровизнань Представникам федерального і Онтарійського урядів будуть вручені Меморандуми у справі переслідування Української Католицької Церкви безбожницьким урядом Москви. Молитва за волю буде мати екуменічний характер.

СТУДЕНТИ ОРГАНІЗУЮТЬ ВИСТАВКУ. Можливості винайняти приміщення на час від 5-20 років в одному із поверхів приміщень дуже атрактивного і туристами відвідуваного замку „Каса Лома" заохотили нашу активну студентську громаду приступити до влаштування української вистави. Докладно про це розказав студент Богдан Мельник на засіданні Управи КУК. Вистава відображувала б нашу історію України, приїзд українців до Канади та їх досягнення в економічному так і в громадсько - культурному та державному житті Канади. Проєктується модерне обладнання виставки кошти якої виносили б понад десять тисяч дол. На ціль вже зголосили свої пожертви окремі організації. Замітним, що перших 1.500 дол. пожертвувала організація „Ківанис". Студентська молодь фахово береться за справу, організує компанію „Ґеретедж" та хоче, щоб КУК патронував, а всі організації і суспільство піддержували. Добра думка наших студентів і молодих професіоналістів заслуговує на увагу. Влаштування виставки у приміщеннях „Каса Лома" яке щорічно відвідує кілька мільйонів туристів з різних частин не тільки Канади, а й світу, дало б добру змогу познайомити їх з Україною та її синами і доньками в Канаді.

ПОКЛІН ГЕРОЯМ. Вже увійшло в традицію, що кожного року в Зеленосвяткову неділю, збирається українська громада Торонта на цвинтарі „Моунт Гоп" щоб віддали поклін тим, які відійшли від нас, зокрема щоб віддати поклін Борцям Героям, котрі боролися за „друзів своїх" та віддали своє життя за них і Україну. Щорічні Зеленосвяткові поминки влаштовує Єпархіяльна Управа Братства Українців Католиків. Цього річну Соборну Панахиду відправив Владика Ізидор у сослужені 9 священиків. Патріотичну проповідь, нав'язуючи до боротьби українського народу, виголосив о. Р. Набережний. Організовану участь в однострoях з прапорами взяли Пласт і СУМ. Почесну варту біля хреста несли в уніформах і з крісами українські кадети канадійської армії. Разом з прапорами молодіжних організацій пошану поляглим героям віддали прапори: ЛВУ, Т-ва кол. вояків УПА, Б-ва кол. вояків І Укр. Дивізії УНА і Б-ва УСС. Хай вічна буде честь і слава тим, які життя своє віддали за Україну!

В. Дідюк

Д-Р ВОЛОДИМИР ЩУРОВСЬКИЙ

(Посмертна згадка)

12 травня, 1969 р. відбувся в Дрездені, Східня Німеччина, похорон лікаря д-ра Володимира Щуровського. Відійшла на другий світ людина, що заслуговує не тільки на пам'ять рідних і знайомих. Відійшов з кришталевим характером і золотим серцем. А для нас, Українських Січових Стрільців, дорогий побратим. Відпровадили його на вічний спочинок — брат Евген з дружиною та велика громада німців, що прийшли попрощати свого лікаря-добродія і вкрили його могилу рясними вінками квітів.

Д-р В. Щуровський скінчив медичний факультет перед першою світовою війною. В 1914 р. вступив до Українських Січових стрільців і з ними перебув до кінця всі радощі і смутки. Дуже швидко його прізвище стрільці скоротили і зм'якшили на „Щурцьо", що було доказом прихильности до нього і наслідком його ніжної поведінки. Щурцьо завжди був готовий помогти, щиро опікувався раненими і хворими, а в вільних хвилинах цікавився творчістю УСС, передовсім віршами, піснями і малюнками. На медичні теми говорити не любив. Коли хтось питав його про щось таке, відповідав, але звичайно кінчив: „Зрештою спитайте ще..." — і відсилав до іншого стрілецького лікаря.

В 1916 р. д-р Щуровський був лікарем стрілецького шпиталю при вул. Петра Скарги у Львові. Там перебував тоді хворий Ів. Франко і Щуровський багато часу присвячував опіці над великим поетом. Але хвороба поступала, Франко перенісся до своєї хати і там помер.

Скінчилася світова війна, почалася українсько-польська, а там — відворот за Збруч. Щуровський увесь час обслуговував ранених і хворих, а врешті сам захворів на тиф, але щасливо пройшов його і після ліквідації УГАрмії вернувся до Львова. Тут працював як шкільний лікар і викладач гігієни. В часі другої світової війни він подався 1939 р. на захід і від 1940 р. працював у Дрездені як шпитальний лікар.

30 років не мав я і не мали інші його знайомі з ним контакту. Але ми знали, що він, хоч важко, але пробивається крізь життя. Часто згадували ми Щурця, а на св. Володимира бажали йому в дусі всього добра. Кожна людина має хиби, але коли б мене запитали про хиби Щурця, я не знав би, що відповісти. Хіба одно: був занадто скромний. Зате прикмети легко вичислю: Перша — чесний, друга — добрий, третя — ідейний, четверта — розумний, п'ята — здібний фахівець, шоста — вірний друг...

Помер на 81 році життя. Що люди відходять з цього світу — природне явище, що відходять старші люди — ще більше природне, але жаль не зважає на арґументи. І нам сердечно жаль за Щурцьом.

Ще ніколи в нашій історії не було так багато розкинених по всьому світі українських могил. Не знаю, чи існує така країна, де їх не було б. А в Східній Німеччині... І жертви важкої праці за Гітлера, і українські вояки большевицької армії, і жертви бомб — навіть у самому Дрездені.

А тепер долучилася там могила д-ра Володимира Щуровського. Вкрили її квіти вдячних пацієнтів-німців, а я, побіч тих квітів, складаю оце й спомин — від себе і від нас — Українських Січових Стрільців.

Р. Купчинський

ПОДЯКА

Дорогим мені моїм Воякам, всім знаним і незнаним мені Достойним Представникам наших Політичних і Громадських Організацій, всім Громадянам, що надіслали мені листовні привітання або вітали мене персонально з нагоди мого 80-ліття складаю у воєцькім поклоні подяку.

Зокрема в першій мірі дякую Голові Краєвої Управи Братства 1 „УД УНА сот.-інж. В. Заброцькому, що піднявся труду організувати Бенкет і бути на нім Господарем на оселі „Верховина" 31 травня та його заступникові мґр-ові О. Луцькому.

За листовні привітання щиро дякую:

Президентові УНР Панові Миколі Андрієвичу Лівицькому; Президентові УНС Панові Й. Лисогорові; Дир. І. Поритковi за привітання від ОЗВУА; Сот. д-рові М. Малецькому, Голові ГУ Братства 1 УД УНА; Президентові М. Грицковянові, Комендантові Л. Футалі і Комендантові М. Ковальчику за привітання від Товариства б. Вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки — письмові і усні; Сот. інж. В. Заброцькому — Голові, і Секретареві Краєвої Управи Братства В. Зулякові; Сот. В. Гузарові, Голові Краєвої Управи Братства 1 УД в Канаді; Сот. д-рові С. Фостунові — від Краєвої Управи Братства 1 УД в Англії; Полк. І. Липовецькому від Федерації Укр. Комбатантів і Генеральної Управи СБУВ в Канаді; Сот. Я. Різникові і пор. І. Медвідь від Станиці Братства 1 УД в Австралії; Пор. мґр-рові Б. Артимишинові і мґр-ові О. Луцькому — від Станиці Братства в Філядельфії; Хор. Б. Кашубі і Сот. мґр-ові М. Мельникові — Станиця Братства 1 УД в Чікаґо; Сот. мґр-ові Л. Рихтицькому і Хор. Б. Кашубі — від Капітули Медалі Св. Арх. Михаїла; Пор. В. Лисякові — від Станиці Братства 1 УД в Ню Гейвен; Сот. Е. Мандичеві і Пор. О. Сушкові — від Станиці Братства 1 УД в Ню Гейвен; Д-рові І. Чехівському — від Станиці Братства в Калгарах; Хор. В. Давидякові — Станиця Братства 1 УД у Ванкувері; Станиці Братства 1 УД в Арґентині — 11 підписів; Д-рові С. Федюкові — Станиця Братства 1 УД в Ню Йорку; Пор. Я. Потимові — Станиця Братства 1 УД в Мілвокі; Сот. Різникові і Пор. Д. Тамоїову — Станиця УВК в Калгарах; Д-рові Жуковському від Відділу УККА в Півн. Дакоті; Станиці Братства 1 УД в Порт Суррей, підписали (7 підписів) Отаман Т. Гринченко і Сот. Отець П. Блажук; Станиці УВК в Порті (Австралія) підписали Отаман Я. Різник і 26; Станиці УВК в Едмонтоні — підписали Значковий Г. Турко і Хор. Іван Воробець (11 підписів); Інж. В. Гнатківському — від Товариства Українських Інженерів в ЗСА; „Пластові" — підписали Пл. Сеньйор Я. Войдуник і Пл. Сеньйор П. Дорожинський; Ген. М. Кратові; Ген. Й. Мандзенкові; Ген. В. Дяченкові — Військовому Отаманові УВК; Ген. М. Стечишинові; Ген. С. Копанському, Начальникові Штабу Начального Вождя Польських Збройних Сил; Ген. д-рові В. Глазкову, Президентові Верховного Козацького Представництва; Князеві Тамби Кабарда від Представництва Горців Кавказу; Інж. Вало Білатті — Представництво Кавказького Прометея; Д-рові С. Россоха — Редакторові „Вільного Слова"; Д-рові Вернер Маркерт — Професорові Німецького Університету в Кельні; Полк. К. Мандзенкові, Обласному Отаманові УВК на ЗСА; Полк. П. Федоренкові — Обласному Отаманові УВК на Канаду; Полк. інж. М. Потій Ковальському; Генштабу Полк. В. Солонарові — Франція; Полк. Січових Стрільців В. Зарицькому; Українській Стрілецькій Громаді у Ванкувері — підписав Голова М. Заяць; Польському Полк. С. Жоховському; Польському Майорові Роману Гловацькому (Лондон); Сот. д-рові І. Козакові; Д-рові Ю. Рябиці; Сот. Американського Війська С. Скубовому; Майорові А. Козаченському (Австралія); Майорові Я. Фартушному; Майорові Є. Навроцькому; Майорові М. Отренко-Арському; Меценатові Г. Яремчукові; Мґр-ові Стефанові і Пані Ользі Слабих.

За особисті привітання щиро дякую:

Отцеві Б. Левицькому; Отцеві Протопресвітерові Ф. Кульчицькому; Отцеві Протоєреєві В. Железнякову; Отцеві Протоєреєві С. Непрелові; Отцеві Ст. Клепарчукові, Президентові УРС А. Ватковичеві; Комендантові Л. Футалі — від УККА; Пластовому Сеніорові (прізвища на жаль не знаю) з Філадельфії та від Відділу СУМА в Філадельфії; Інж. і Пані мґр. Д. Кузикам; Пані Докторові М. Макогонові; Пані Н. Самойлів (через радіо-передачу); Д-рові І. Вілінському, Директорові В-ва „Америка"; Пані Л. Івченко; Полк. інж. [illegible]; Майорові інж. і Пані проф. С. Захвалинським; Сот. В. Дубиковi — Станиця Братства 1 УД в Трентоні; Пор. Бунякові з Пані Дружиною, одночасно від Станиці Братства в Ньюарку; Майорові І. Тарнавському; Майорові І. Лютому-Лютенкові; Д-рові і Пані мґр. Р. Драшковським; Інж. С. Максимовичеві; Високопреподобному Отцеві Єромонахові Ювеналію; Панові М. Заліському.

Ласкаво прошу вибачити якщо не згадав когось, їм теж не менше щиро дякую.

12 червня 1969 р.

П. ШАНДРУК
Генер. Штабу Генерал-Полковник

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

ЛИСТА, Ч. 13

М. Туранський, Ню Йорк	$ 10.00	М. І. Костів, Гардена	
І. М. Лелет, Клифтон	8.00	М. Мартиненко, Трентон	2.00
А. Герман, Мейвуд	5.00	М. Моштук, Дітройт	2.00
З. Воркевич, Тіммінс	4.00	І. Новак, Трентон	2.00
Р. Лукашевський, Чикаґо	4.00	Л. Романик, Філядельфія	2.00
Вандзура, Віннетка	3.00	П. Слободян, Бруклин	2.00
І. Войнаровський, Чикаґо	3.00	М. Яблінчук, Воррен	2.00
Г. Врублевський, Фрілеңд	3.00	М. Бойко, Клівленд	1.00
М. Горват, Трентон	3.00	С. Баланецький, Френклін Парк	1.00
Дацюк, Чикаґо	3.00	В. Бойко, Менвілл	1.00
І. Дорошенко, Ірвінґтон	3.00	С. Бурштинський, Чикаґо	1.00
Іванишин, Байон	3.00	В. Ваврищук, Лінколн	1.00
А. Залуляк, Філядельфія	3.00	В. Вербянський, Елкгарт	1.00
Ковалишин, Дірборн	3.00	Д. Війтик, Омага	1.00
і М. Коропецький, Авґуста	3.00	Я. Гірняк, Монтреаль	1.00
Костинюк, Річмонд	3.00	А. Гладилович, Монтреаль	1.00
А. Лаврук, Алтуна	3.00	С. Ґерловський, Філядельфія	1.00
А. Левкович, Колумбус	3.00	А. Гнип, Фініксвіл	1.00
М. Р. Луцишин, Чикаґо	3.00	Г. Доскоч, Торонто	1.00
А. Мацюрак, Елмвуд Парк	3.00	О. Дрозд, Маямі	1.00
М. Москаль, Спрінґ Веллей	3.00	І. і А. Дусаненко, Ню Йорк	1.00
Окрепкий, Ньюарк	3.00	Д. Єсеп, Вотервліт	1.00
Оленчак, Реґіна	3.00	Д. Носик, Самміт	1.00
Т. Онуфрик, Лонґ Айленд Сіті	3.00	М. Капітула, Арнольд	1.00
Підгайний, Ню Йорк	3.00	І. Кобясовський, Кренфорд	1.00
Репета, Дітройт	3.00	Г. Коваль, Бріджтон	1.00
М. Рибчук, Філядельфія	3.00	Т. Комар, Стратфорд	1.00
Седлінський, Таунтон	3.00	М. Криськів, Парма	1.00
Терлецький, Піттсбурґ	3.00	А. Кузишин, Асторія	1.00
М. Турко, Ню Гайд Парк	3.00	В. Левицький, Фенікс	1.00
В. Церковник, Пасадіна	3.00	І. Лінак, Янґстаун	1.00
Шевчук, Рочестер	3.00	М. Лозинський, Бостон	1.00
В. Шило, Чикаґо	3.00	Г. Лучанко, Філядельфія	1.00
Д-р Г. М. Андрієвський, Парма	2.00	Е. Людкевич, Монровія	1.00
М. Боднар, Торонто	2.00	В. Михович, Чикаґо	1.00
А. Богданович, Маямі	2.00	І. Мокринський, Ірвінґтон	1.00
І. Войчук, Стратфорд	2.00	О. К. Мороз, Лейквуд	1.00
Вуката, Блюмфілд	2.00	Н. Оставчук, Чикаґо	1.00
Володюк, Ню Провіденс	2.00	В. Пакуляк, Міннеаполіс	1.00
Гайда, Вудбрідж	2.00	А. Палагинський, Мейвілл	1.00
Ф. Гриняй, Амстердам	2.00	О. Росляк, Едмонтон	1.00
І. Данилюк, Раритан	2.00	А. Смішко, Бронкс	1.00
Дзюба, Клівленд	2.00	В. Сушко, Трой	1.00
Зубаль, Валлінфорд	2.00	А. Теплюк, Елмайра Гайтс	1.00
Журак, Вудлавн	2.00	Г. Ткач, Віллімансет	1.00
Д-р В. і Д. Каранович, Ньюарк	2.00	П. Федорака, Рочестер	1.00
В. Карпяк, Філядельфія	2.00	Н. Филипович, Чикаґо	1.00
О. Копей, Форт Лаудердейл	2.00	І. Цегельницький, Джерзі Сіті	1.00
		І. Цуркан, Чикаґо	1.00
		М. Чайківський, Джемейка Плейн	1.00
		Н. Шатинський, Чикаґо	1.00
		А. Яременко, Пассейк	1.00

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого МУЖА
бл. п.
Проф. АТАНАЗІЯ МИДЛЯНА
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАРАСТАСОМ
в понеділок, 23-го червня 1969 р. в год. 9-ій рано
в Церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, 7-ма вул.
про що повідомляє і запрошує Родину, Приятелів і Знайомих
дружина МАРТА МИДЛЯК

Відділи Ембриджу й Аліквіппи...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

ступник головного предсідника Володимир Сохан.

Зворушливим моментом бенкету було вручення почесної таблиці за спортову діяльність та провід дружинам молоді кошівки і круглів спортовому діячеві Йосипові Родьо. Після короткого слова гол. радний Андрій Джула вручив у приявності В. Сохана і тостмайстра Ч. Манастирського почесну таблицю зворушеному до сліз Й. Родьо. Останнім промовцем на бенкеті був стейтовий сенатор Ернест Клайн, після чого тостмайстер представив учасникам бенкету почесних і визначних гостей, в тому головного предсідника УНПомочі Володимира Мазура, голову Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Пітсбурщини Карла Сачка і приявних секретарів Відділів УНСоюзу.

В розваговій часнині бенкету виступила недавно заснована група молодших танцюристів обох парафій українських католицьких церков св. Петра і Павла в Ембриджу й Аліквіппі під проводом її вчительки Анни Палічат. Після бенкету гості ще довго розважалися і танцювали при звуках оркестри. В тому часі заступник гол. предсідника В. Сохан відбув конференції з головою Окружного Комітету Карлом Сачком та урядовцями поодиноких Відділів Округи: М. Драпала (В 96), М. Фицик (63), Й. Білик, І. Левицький, Й. Прокопович (276), П. Кочірка (91), В. Рефт і В. Древна (120), М. Міщук (481), А Джула, І. Антушак (161).

В неділю відвідав В. Сохан у супроводі гол. радного А. Джули і голови Округи Карла Сачка радіостанцію WPIT, де він виголосив з нагоди святкувань 75-річчя УНСоюзу привіт слухачам української програми, що її веде інж. Михайло Комічак. Опісля представники УНСоюзу Марія Малевич — кол. заступниця гол. предсідника, В. Сохан, А. Джула К. Сачко взяли участь в посвяченні новозбудованої української католицької церкви св. Юрія в Пітсбургу (північна дільниця, що його довершив Митрополит українців католиків Америки Кир Амвросій в асисті численного духовенства, та в бенкеті з цієї нагоди і з нагоди 50-річчя парафії.

ДРУГИЙ УКРАЇНЕЦЬ У ПРОВІНЦІЙНОМУ УРЯДІ АЛЬБЕРТИ

Калгарі Іст, Канада. — В кінці травня прем'єр провінції Альберта, в якій живуть десятки тисяч українців, Геррі Стром, реорганізував склад свого уряду, призначивши на міністра громадських робіт Альберта Людвіка-Взового. А. Людвік-Взовий є від народження українець, працював суспільним кредитовцем у Калгарі Іст. Крім нього, провінційним секретарем в уряді тієї провінції працює Амвросій Головач, з титулом міністра.

АНДРІЙ ДОБРЯНСЬКИЙ ВИСТУПИТЬ НА КОНЦЕРТІ УНО

Вінніпеґ. — На великому концерті в „Сентеніял Сентер" увечорі 29 червня виступить, на запрошення Українського Національного Об'єднання та братніх організацій, бас-баритон із Ню Йорку Андрій Добрянський. Це буде перший його виступ у Вінніпезі, під час якого соліст виконає, між ін. точками, арії князя Ярослава Мудрого і Кардинала Парижу з нової опери „Анна Ярославна". Крім нього, в концерті візьмуть участь хор ім. Олександра Кошиця під дириґуванням В. Климкова і Танцювальний Ансамбль МУНО з новим репертуаром.

ДОЛЯРОВІ ЦЕРТИФІКАТИ ДО СССР

Intertrade Express Corp., 125 E. 23rd St., New York, N.Y. інформує, що тепер можна замовляти долярові цертифікати для своїх кревних в СССР. За ці долярові цертифікати вони можуть купити в спеціяльно долярових склепах, про які так багато чується. Ці спеціяльні долярові склепи мають великий вибір найкращої якости американських, Західньо-европейських і домашніх товарів так як — харчі, текстилі, одяг, приладдя і т.д. Ціни знижені до більше як на половину. Ці товарі можна купити тільки за долярові цертифікати ЗДА, а не за готівку в рублях. Вартість долярових цертифікатів є більше як подвійна, чим готівка в рублях.

Якщо одначе хтось схоче якусь частину цертифікатів заміняти за рублі — все це можна. Спеціяльні долярові крамниці є в багатьох великих містах СССР. Якщо в містах де живуть Ваші кревні не має цих крамниць, кревні можуть купити ці товари поштою. Не має жадних оплат, тому, що все це оплачує Внешпосилторг. Не має жадних відтягнень і можна висилати кожну суму і так часто, як хочете. В тих справах порозумійтеся з **Intertrade Express Corp., 125 East 23rd Street, New York N.Y. 10010, Tel.: 982-1550.** Питайте за даровими каталогами. (Оголош.)

Закінчення академічних викладів УВАН в Канаді

В неділю 27 квітня в приміщенні УВАН у „Домі Науки" в Вінніпезі відбувся останній у зимовому семестрі Академічний виклад УВАН, завершуючи двадцятий рік цих викладів — своєрідного народного університету для широкого кола слухачів. Зібрання відкрила й проводила дискусією пані Ольга Войценко, член Управи УВАН. Доповідь на тему „Каприйський період у житті й творчості Михайла Коцюбинського" виголосив Юрій Дуравець, асистент Манітобського університету, який саме закінчив маґістерську працю на згадану тему. Доповідач проаналізував твори М. Коцюбинського, написані на острові Капрі в Італії, зокрема „Хвалу життю" й „На острові", та торкнувся літературних взаємин з М. Горьким, котрий тоді теж перебував на Капрі. Доповідач заперечив вплив останнього на творчість М. Коцюбинського такий, який приписують йому підсовєтські критики. В дискусії, що слідувала після доповіді, висунено цікаві питання з документації про Коцюбинського в Публічній Бібліотеці й у Ануковому Центрі на Капрі, де заходами УВАН з Канади приміщено не тільки портрети письменника, але придбано комплекти його творів українською мовою та в різних перекладах.

Закриваючи зібрання, пані Войценко дякувала доповідачеві й дискутантам та підкреслила, що цьогорічний сезон Академічних викладів УВАН був дуже успішний, а це з уваги на власне приміщення цієї української наукової установи в „Домі Науки". Наступний семестер викладів плянується на осінь 1969 року, а влітку відбуватимуться мистецькі вистави в Ґалерії УВАН ім. К. Антонович.

(Б. Г. С-р)

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ ЛЕВКОВИЧ, член УНС Відд. 21 Т-ва Запор. Січ в Джансон Сіті, Н. Й., помер 2 червня 1969 р. на 86 р. ж. Покійний нар. в 1883 в с. Улюч, пов. Березів, Галичина, прибув до ЗСА 1909 році і став членом УНС в 1929 р. Полишив в смутку дружину, 2 синів і доньку, внуків і правнуків. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійного на Вічний Спочинок 5 червня 1969 р. на цвинтар Кальварія в Джансон Сіті, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Баранник, секр.

ПАСЬКА КОЗАЧОК, членка 370 Відд. УНС в Ню Гейвен, Конн., померла 10 червня 1969 р. на 91 р. ж. Покійна нар. 1 березня 1878 р. в с. Довжанка, Галичина. До Америки прибула біля 1910 р. Належала до С-ва Непор. Зачаття і парохії св. Арх. Михаїла. Полишила в смутку 3 зам. доньки: Марію, Теклю і Анну, 4 внуки і 5 правнуків. Покійну відпроваджено на Вічний Спочинок при участи рідні, приятелів і союзовців на цвинтар св. Лаврентія.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Гіна, секр.

АЛЬБЕРТ ҐЕБЕТ, член УНС Відд. 276 Т-ва св. Николая в Амбрідж, Па., помер 19-го травня 1969 р. на 45 р. ж. Покійний нар. 9 квітня 1924 р. в Піттсбурґ, Па. і став членом УНС 30 березня 1946 року. Полишив у смутку дружину Гелен, сина Ярослава, доньку Катерину, матір Софію, 3 братів і сестру. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійного на Вічний Спочинок 23 травня 1969 р. на цвинтар Economy в Ambridge, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!

Н. Білик, секр.

ПАЗЯ КОЦАБА, членка УНС Відд. 342 Т-ва Запор. Січ в Картерет, Н. Дж., померла 25 травня 1969 р. на 75 р. ж. Покійна нар. в Ліську в Галичині, прибула до ЗСА в 1910 р. і стала членкою УНС в 1918 р. Полишила в смутку синів: Антона, Володимира, Івана і Петра з родинами. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 28 травня 1969 р. на цвинтар в Перт Амбою, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

о. П. Мелех, секр.

МАРІЯ СИДОРЯК, членка УНС Відд. 138 Т-ва св. Ів. Хрестителя в Glastonbury, Conn., померла 4-го червня 1969 р. на 74 р. ж. Покійна нар. в 1895 р. в Корівці, повіт Тернопіль, Україна, прибула до ЗСА в 1912 р. і стала членкою УНС в 1914 р. Полишила в смутку 3 доньки, сина, внуків та сестру Анну. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 7-го червня 1969 р. на цвинтар св. І. Хрестителя в Glastonbury, Conn.

Вічна Їй Пам'ять!

С. Кунікевич, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ТАРЗАН, Ч. 6203. Палац золотих королів.

Не можемо, Тарзане, злетіти надто низько до Вашої долини, бо цей літак не зможе знову піднятись!

Тарзане, генерале! Ось наш рожевий палац — над нашим блакитним озером! Ось тут також золотий король!

Терен у цьому кратері виглядає достатočно пригожим для малого летовища для особових і кур'єрських літаків. Тоді, коли воно буде готове до вжитку, скинемо парашутами все, що потребуємо...